

Eesti
Sotsialistliku Töölise Partei
põhikiri.

Tallinn, 1925

AA

44415

ARH

Kirjastuse o.-ü. „Täht“ trükk Tallinnas, S. Tartu mnt. 61

ARHIIVKOGU

2

Tartu Ülikooli
Raamatukogu

183882 9

Eesti Sotsialistliku Töölise Partei põhikiri.

I. Partei eesmärk.

§ 1. Eesti Sotsialistliku Töölise Partei eesmärgiks on: arendada töötavate rahwahulkade poliitilist arusaamist ja klassiteadwust sotsialistliku demokraatia waimus;

organiseerida töötawaid rahwahulke oma poliitilisõigusliku, majandusliku ja kultuurilise järje parandamiseks ning juhtida töölisliikumist üldse;

ette walmistada töötawaid rahwahulke sotsialistlikule ühiskonnakorrale ja selgitada selle wajadust ning eeltingimusi;

kaitsta kõigekülgselt töötavate rahwahulkade kasusid.

II. Tegewusabinõud.

§ 2. Oma eesmärgi saawutamiseks Eesti Sotsialistlik Töölise Partei:

a) kogub andmeid igasuguste tööliste ellu puutuwate küsimuste kohta, töötab wälja ja esitab kawasid ja ettepanekuid nende küsimuste lahendamiseks ja otsib teid nende elluwiiamiseks;

b) paneb toime kursusi, loenguid, kõnekoosolekuid, miitinguid, kontserte, näitemänge, piduõhtuid, jalutus- ja rongikäike ning wäljasõite;

c) korraldab loteriisid, näitemüüke ja korjandusi seaduses ettenähtud korras;

d) awab ja peab ülewal parteikoole, raamatukogusid, lugemistube, töölistamaju, teatreid, mängu- ja spordiplatse, laulu- ja muusikakoore ning näiteseltskondi;

e) annab wälja ja kirjastab raamatuid, broschüüre, lendlehti, üleskutseid, häälekandjaid, ajalehti ja ajakirju, asutab raamatukauplusi ja trükkodasid;

f) paneb ametisse asjaajajaid, organisaatore, lektore, õigusteadlikka nõuandjaid ja arste;

g) korraldab ja kutsub kokku üldisi ja kutselisi tööliste kongresse, konwerentse, päewi, koosolekuid ja wõtab osa teiste organisatsioonide poolt korraldatud samalaadilistest ettewõtetest.

III. Tegewuspiirkond ja õigused.

§ 3. Partei tegewuspiirkonnaks on Eesti Wabariik.

§ 4. Parteil on kõik juriidilise isiku õigused: ta wõib omandada, pantida ja wõõrandada igasugust liikumat ja liikumata warandust, teha lepinguid, esineda kohtus nõudjana ja kostjana.

Parteil on pitsat partei ametliku nimetusega: Eesti Sotsialistlik Tööliste Partei.

IV. Sissetulekud.

§ 5. Partei sissetulekuiks on:

a) liikme- ja sisseastumismaksud;

b) igasugused annetused, kingitused ja püüandused;

c) tulud partei ettewõtetest, nagu näitemüükidest, loteriidest, korjandustest, kirjanduse ja wäljaannete müügist, pidudest, kontsertidest ja koosolekutest;

d) kapitaalide protsendid;

e) mitmesugused teised juhuslikud sissetulekud.

V. Partei korraldus ja liikmed.

§ 6. Partei seisab koos kohalikkudest ühingutest, mis wõiwad koonduda partei ülesannete edukamaks täitmiseks maakonna- ja linnakomiteede alla. Ühingud ja komiteed on omas tegevuses iseseiswad partei programmi, põhikirja ja kongressi poolt kinnitatud kodukorra piires, kuid ettewõtted ja sammud, mis puutuwad kõiki

partei liikmeid wõi teisi partei komiteesid wõi ühinguid, on teostatawad ainult keskkomitee nõusolekul.

§ 7. Partei liikmeks wõib olla igauks, kes tunnustab partei programmi, taktikat ja distsipliini ning on vähemalt 20-aastane. Iga partei liige peab olema ühe partei ühingu liikmeks.

VI. Partei juhtiwad keskorganid.

§ 8. Partei juhtiwaiks keskorganideks on:

a) kongress ja b) keskkomitee.

A. Kongress.

§ 9. Partei kongress on partei kõrgem juhtiw organ. — Ta:

a) waatab läbi ja wõtab vastu keskkomitee, rewisjoni komisjoni ja teiste partei keskasutuste aruanded ning kinnitab nende eelarwed;

b) kinnitab partei programmi, põhikirja ja kodukorra ning muudab neid;

c) määrab partei taktika ja tegewuspõhijooned;

d) annab juhtnööre keskkomiteele, kohalikkudele komiteedele, partei ühingutele ja teistele partei asutustele ning organidele;

e) waatab läbi ja otsustab lõpulikult partei ühingute ja kohalikkude komiteede tegewuse lõpetamise küsimused kui ka liigete väljaheitmise kohta tõstetud kaebused;

f) walib keskkomitee, rewisjoni komisjoni ning kõigi teiste tema poolt loodud asutuste liikmed;

g) otsustab kõik teised tähtsamad partei elusse puutuwad küsimused, mis keskkomitee wõi kongressi enese poolt päewakorda wõetud.

§ 10. Partei kongressid on korralised ja erakorralised. Korralised kongressid kutsub kokku keskkomitee vähemalt üks kord aastas, erakorralised — tarbe järgi.

Kongressi aeg, koht ja päewakord teatatakse ühingutele vähemalt üks kuu enne kongressi ja awaldatakse partei häälekandjates.

Arukordsetel juhtumistel wõib keskkomitee erakorralise kongressi kokku kutsuda lühema teatamisajaga, kuid niisugusel kongressil ei wõi otustamisele tulla partei tegewuse lõpetamine, liikumata waranduse omandamine, wõõrandamine ega partei põhikirja ja programmi muutmine.

Keskkomitee on kohustatud kongressi kahe kuu jooksul kokku kutsuma, kui seda kirjalikult nõuab $\frac{1}{10}$ partei liigetest, $\frac{1}{4}$ partei ühinguist wõi rewisjoni komisjon. Ei täida keskkomitee seda nõudmist, siis kutsub kongressi kokku rewisjoni komisjon, kellel sel korral on kongressi kokkukutsumiseks keskkomitee õigused.

§ 11. Kongressile saadawad partei ühingud iga 50 liikme wõi selle osa pealt ühe hääleõigusliku saadiku, kes walitakse ühingu üldkoosolekul. Alla 50-liikmelised ühingud saawad hääleõigusliku esituse ainult siis, kui neil on vähemalt 10 liiget, wastasel korral wõiwad nad kongressist osa wõtta ainult sõnaõigusega.

Peale selle on kongressil hääleõigus partei keskkomitee ja Riigikogu rühma liigetel, partei häälekandjate peatoimetajail, iga linna- ja maakonna komitee ühel esitajal ja iga maakonna ning linnaomawalitsuse esituskogu rühma ühel esitajal.

§ 12. Kongress on otsuswõimeline, kui on koos vähemalt üks wiiendik hääleõiguslikka saadikuid. Jääb kongress saadikute vähese arwu pärast pidamata, siis peetakse kolme kuu kestes ära teistkordne kongress, mis on otsuswõimeline eelmise kongressi päewakorras olnud küsimuste kohta igasuguse osawõtjate arwu juures.

Otsused tehakse kongressil lihthälteenamusega, wälja arwatud partei programmi ja põhikirja muutmine, liikumata waranduse omandamine, müümine ja pantimine ning partei tegewuse lõpetamine, milliste otsuste poolt peab olema vähemalt $\frac{2}{3}$ kõigist koosolewaist kongressi saadikuist. Kongressi käigu ja otsuste kohta kirjutatakse protokoll, millele alla kirjutawad:

a) kongressi juhatus ja

b) need saadikud, kes seda soowiwad.

B. Keskkomitee.

§ 13. Keskkomitee on partei esitaja ja tema tegewuse juhtija. Keskkomitee:

a) kannab hoolt ja wastutab kongressi otsuste täidesaatmise eest;

b) teeb partei nimel, käesolewast põhikirjast ja partei kongressi otsustest kinni pidades, igasuguseid lepinguid ja kaitseb igasugustes kohtuning ametasutustes, niihästi kogu partei kui ka tarbekorral üksikute osakondade ja ühingute seaduslikka õigusi ja huwisid;

c) walitseb partei kesk-kassa üle;

d) lahendab tülisid partei kohalikkude komiteede ja ühingute wahel;

e) määrab partei häälekandjate toimetused;

f) otsustab partei ühingute ja komiteede asutamise ja sulgumise küsimused;

g) kinnitab ühingute otsused liigete wäljaheitmise kohta;

h) ühtlustab ja ühendab kogu partei tegewust.

§ 14. Keskkomitee on vähemalt wiieliikmeline. Ta liigete ja nende kandidaatide arwu määrab kindlaks kongress. Keskkomitee liikmed ja nende kandidaadid walitakse kongressil partei liigete hulgast üheks aastaks. Liigete lahkumise puhul asuwad nende asemele kandidaadid kongressil määratud järjekorras. Keskkomitee liikmed jaotawad ametid eneste wahel ise ära. Keskkomitee asukoht on Tallinnas.

VII. Rewisjoni komisjon.

§ 15. Partei rewisjoni komisjoni walib kongress ühe aasta peale vähemalt kolm liiget ja sama palju kandidaate. Rewisjoni komisjon rewideerib keskkomitee kassat, raamatuid, sissetuleku ja wäljamineku tõendusid ja annab rewideerimisest aru järjekorralisele kongressile.

VIII. Partei tegewuse lõpetamine.

§ 16. Partei lõpetamise otsustab kongress, kes ka partei waranduse saatuse ära määrab, mis-

juures wõlgade katmisest järele jäänud warandus wõidakse määrata ainult miskisugusele sotsialistlikule organisatsioonile wõi tööliste ühinguile wõi mingisuguseks kultuur-hariduslikuks otstarbeks.

Lõpetamise tegelikuks täidesaatmiseks walib kongress vähemalt kolmeliikmelise lõpetamiskomisjoni, kes keskkomiteelt kõik asjad vastu wõtab, wõlausaldajaid kõigiti rahuldada püüab, waranduse üle nimekirja kokku seab ja hiljemalt kuue kuu pärast oma töö lõpetamise tagajärgedest ametliku aruande parteid registreeriwale asutusele ette paneb ja sellest kuulutustega teatab liigetele ja kõigile, kellesse asi puutub.

IX. Partei ühingud.

A. Korraldus.

§ 17. Partei ühing korraldab parteilist tööd oma tegewuspiirkonnas ja lahendab kohaliku tähtsuse ning ulatusega küsimusi.

§ 18. Partei ühingud asutatakse keskkomitee nõusolekul. Ühing wõib tegewust alata, kui tal on vähemalt 5 liiget ja kui ta keskkomitee poolt on registreeritud seaduses ettenähtud korras.

Ühingul on pitsat oma nimetusega.

B. Liikmed ja liikmemaks.

§ 19. Liikmeid wõtab vastu ühingu üldkoosolek lihthäälteenamusega liikmekandidaatide hulgast ühingu juhatuse ettepanekul. Liikmekandidaadil peab olema kahe parteiliikme soovitus. Kandidaadiksoleku aeg kestab vähemalt ühe kuu. Partei liigetelt, kes elukoha muutmise tõttu ühest ühingust teise lähewad, ei nõuta kandidaadiks olemist.

§ 20. Iga liige maksab ühingu kassasse ühekordselt sisseastumismaksu ja liikmemaksu ühingu üldkoosoleku poolt määratud suuruses ja tähtaegadel.

Ühingu üldkoosolek wõib liikmemaksust wabastada liikmeid, kellel puudub tarwilik sissetulek.

Liikmemaksust läheb keskkomiteele 20% ja maakonna- või linnakomiteele, kellele ühing allub, — 10%; wastawa komitee puudumisel läheb keskkomiteele 30% liikmemaksust.

§ 21. Liige loetakse parteist lahkunuks:

a) kui ta kirjalikult või suusõnal oma lahkumisest on teatanud ühingu juhatusele, kus ta liikmeks oli;

b) kui ta ilma mõjuvate põhjusteta ei ole tasunud liikmemaksu kolme kuu jooksul maksu tähtajast arwates.

§ 22. Ühingu üldkoosolek võib parteist välja heita liikmeid, kelle tegewuse ta tunnustab parteile kahjulikuks. Liikme parteist väljaheitmise otsuse kinnitab partei keskkomitee. Väljaheidetud liikmel on õigus nõuda väljaheitmisküsimuse lõpulikule otsustamisele wõtmist ligemal partei kongressil.

D. Üldkoosolek.

§ 23. Ühingu üldkoosolek:

a) waatab läbi ja kinnitab ühingu juhatuse eelarwed ja aruanded;

b) otsustab kõik tähtsamad ühingu tegewusse puutuwad küsimused, eriti aga liigete wastuwõtmise ja väljaheitmise küsimused;

c) walib ühingu juhatuse ja rewisjoni komisjoni liikmed ning kongressi ja konwerentsi saadikud.

§ 24. Ühingu üldkoosolekud on korralised ja erakorralised. Korralise üldkoosoleku kutsub kokku ühingu juhatus vähemalt üks kord pooles aastas, erakorralised — tarwiduse järgi, kas enese algatusel, $\frac{1}{5}$ liigete, rewisjoni komisjoni või keskkomitee nõudmisel. Ei täida ühingu juhatus seda nõudmist kahe nädala jooksul, siis on nõudjail õigus koosolek kokku kutsuda omal algatusel. Üldkoosoleku kutse ühes päewakorraga saadetakse vähemalt üks nädal enne koosolekut liigetele kätte.

§ 25. Üldkoosolek on otsuswõimeline, kui on koos vähemalt üks kolmandik ühingu liigetest. Jääb koosolek wähesese osawõtjate arwu pärast

pidamata, siis peetakse kuu aja jooksul teistkordne koosolek, mis on otsuswõimeline eelmise koosoleku päewakorras olnud küsimuste kohta igasuguse osawõtjate arwu juures.

Otsused tehakse lihthäälteenamusega, wälja arwatud liigete wäljaheitmise ja ühingu tegewuse lõpetamise küsimused, mille otsustamiseks on tarwilik $\frac{2}{3}$ häälteenamust.

E. Juhatus.

§ 26. Ühingu juhatus:

a) korraldab ja juhib parteilist tegewust omas tegewuspiirkonnas;

b) seab kokku ühingu eelarwed ja aruanded ning esitab need üldkoosolekule kinnitamiseks;

c) wõtab vastu liikmemaksu ja teisi sissetulekuid partei heaks ja peab sellekohaseid arweid;

d) korraldab partei kirjanduse müüki ja laiali-laotamist;

e) paneb toime koosolekuid, miitinguid, loeninguid, pidusid ja korraldab muid ettewõtteid ning kogub parteile uusi liikmeid;

f) teostab keskkomitee ja kohalikkude komiteede korraldusi ja ühingu üldkoosoleku otsusi.

§ 27. Ühingu juhatus on wähemalt kolmeliikmeline. Ta liigete ja nende kandidaatide arwu määrab kindlaks ühingu üldkoosolek. Juhatusel liikmed ja nende kandidaadid walitakse ühingu üldkoosolekul üheks aastaks. Ametid jaotawad juhatusel liikmed ise ära.

F. Rewisjoni komisjon.

§ 28. Ühingu rewisjoni komisjoni walib üldkoosolek üheks aastaks kolm liiget ja sama palju kandidaate. Komisjon rewideerib ühingu kasu ja asjaajamist wähemalt kuue kuu tagant ja annab aru omast tegewusest ühingu üldkoosolekule.

G. Tegewuse lõpetamine.

§ 29. Partei ühing lõpetab tegewuse, kui liigete arw langeb alla wiie. Tegewuse lõpetamine

mise wõib otsustada ka ühingu üldkoosolek, wõi partei kongress.

Keskkomitee wõib ajutiselt sulguda ühingu, kelle tegewuse ta leiab olevat parteile kahjuliku, kusjuures küsimus tuleb lõpulikule otsustamisele ligemal partei kongressil. Lõpetamisküsimuse arutamisel on sulutawa ühingu esitajal kongressil sõnaõigus.

Lõpetamise tegelikuks täidesaatjaks walib sama orgaan, kes otsustab lõpetamisküsimuse, vähemalt 3-liikmelise lõpetamiskomisjoni, kes ühingu tegewuse lõpetamisest teatab wastawale kompetentsele walitsusasutusele ning annab oma tegewuse aruande ja ühingu kohustustest ülejäänud waranduse keskkomiteele üle. Kui ühing lõpetab tegewuse liigete wähesuse tõttu, siis täidab lõpetamiskomisjoni ülesandeid ühingu juhatus.

X. Partei kohalikud komiteed ja konwerentsid.

A. Komitee.

§ 30. Partei maakonna- ja linnakomiteed alluwad keskkomiteele. Nad juhiwad ja korraldawad parteilist tööd oma tegewuspiirkonnas.

§ 31. Partei maakonna- wõi linnakomitee asutamise otsustab keskkomitee, kes korraldab asutamiskonwerentsi wastawate ühingute esitajaist ja registreerib komitee seaduses ettenähtud korras.

Komiteel on pitsat oma nimetusega.

§ 32. Kohalik komitee:

a) ühtlustab ja juhib oma tegewuspiirkonnas asuwate partei ühingute tegewust;

b) seab kokku eelarwed ja aruanded oma tegewuse üle ning esitab need konwerentsile ja keskkomiteele;

c) korraldab ja juhib maakondliku wõi ülelinnalise ulatusega parteilisi ettewõtteid;

d) korraldab koosolekuid, miitinguid, loenguid ja muid partei ettewõtteid;

e) annab wälja ja laotab laiali parteilist kirjandust;

f) täidab konwerentsi otsusi ja keskkomitee korraldusi ning kõiki teisi parteilisi ülesandeid.

§ 33. Komitee on vähemalt wiieliikmeline. Ta liigete arwu määrab kindlaks konwerents. Komitee liikmed ja nende kandidaadid walitakse konwerentsil üheks aastaks. Komitee liikmed jaotawad ametid ise ära.

B. Konwerents.

§ 34. Kohalik konwerents:

a) waatab läbi ja kinnitab komitee aruanded ja eelarwed;

b) annab juhtnööre komiteele ta tegewuses;

c) walib kohaliku komitee ja rewisjoni komisjoni liikmed;

d) otsustab kõik muud küsimused, millel tähtsus ta piirkonnas asuwate partei ühingute kohta wõi parteilise töö kohta üldse.

§ 35. Korralise konwerentsi kutsub kokku vähemalt kord aastas, erakorralised — tarwiduse järgi komitee kas enese algatusel, ühe kolmandiku tema piirkonnas asuwate ühingute wõi keskkomitee nõudel. Konwerentsi kutsed ühes päewakorraga saadetakse kätte ühingutele vähemalt kuu aega enne konwerentsi.

Keskkomiteel on õigus konwerentsi omal algatusel kokku kutsuda.

§ 36. Kohalikule konwerentsile saadawad wastawale komiteele alluwad partei ühingud iga 25 liikme wõi selle osa pealt ühe hääleõigusliku saadiku, kes walitakse ühingu üldkoosolekul.

Peale selle on konwerentsil hääleõigus wastawa komitee liigetel ja komitee tegewuspiirkonnas asuwa iga omawalitsuse esituskogu rühma ühel esitajal.

§ 37. Konwerents on otsuswõimeline, kui on koos vähemalt $\frac{1}{5}$ hääleõiguslikkudest osawõtjatest. Otsused tehakse lihthäälteenamusega ja protokolleeritakse. Jääb konwerents osawõtjate wä-

hese arwu pärast pidamata, siis peetakse kahekuu jooksul teistkordne konwerents, mis eelmise konwerentsi päewakorra kohta on otsuswõimeline igasuguse saadikute arwu juures.

§ 38. Konwerents walib rewisjoni komisjoni üheks aastaks kolm liiget ja sama palju kandidaate. Komisjon rewideerib komitee kassat ja asjaajamist vähemalt kord pooles aastas, ja annab omast tegewusest aru konwerentsile.

C. Kohaliku komitee tegewuse lõpetamine.

§ 39. Partei kohaliku komitee tegewuse lõpetamise küsimuse otsustab partei keskkomitee ja määrab ühtlasi lõpetamiskomisjoni. Ei ole kohalik komitee päri keskkomitee otsusega, siis võib keskkomitee ajutiselt katkestada kohaliku komitee tegewuse, kuna küsimuse lõpulikult otsustab ligem partei kongress. Kohustustest ülejäänud warandus läheb keskkomitee kasutada. Lõpetamisest teatab keskkomitee wastawale kompetentsele walitsusasutusele.

XI. Sektsioonid (osakonnad), toimkonnad ja komisjonid.

§ 40. Partei kongress ja keskkomitee, kohalik konwerents ja komitee, ühingu üldkoosolek ja juhatus wõiwad asutada nende wõimupiiri käiwate ülesannete täitmiseks sektsioone ehk osakondi (noorsoo-, nais-, kultuur-, näite-, muusika-, spordi-, karskus-) ja mitmesuguseid ajutisi wõi alalisi toimkondi ning komisjone (kirjandus-, organiseerimise-, kihutustöö, majanduse-, pidu-, maja-), kelle wõimupiirid, ülesanded, wahekorra teiste parteiliste orgaanidega ja kokkuseade ära määravad need asutused, kes nad ellu kutsuwad. Samad asutused waliwad ka nende poolt asutatud toimkondade ja komisjonide liikmed. Alaliste toimkondade ja komisjonide liigete wolitused kestawad ühe aasta, ajutiste — ülesande lõpetamiseni, kuid mitte üle ühe aasta.

Tallinna-Haapsalu Rahukogu registreerimise osakond, läbi waadates awalikul kohtuistungil 15. juulil 1925. a. käesolewa põhikirja registreerimise asja, leidis, et see wastab praegu makswatele registreerimise seaduste nõuetele, o t s u s t a s :

Maha kustutada seltside, ühingute ja nende liitude nimekirjast „Eesti Sotsialdemokraatlik Tööliste Partei“ ja selle asemel registreerida „Eesti Sotsialistlik Tööliste Partei“ uue põhikirjaga, millest seaduslikus korras kuulutada.

Selle otsuse täitmiseks on „Eesti Sotsialistlik Tööliste Partei“ Tallinna-Haapsalu Rahukogus registreeritud seltside ja ühingute 1925. aasta registrisse nr. 805 all sisse kantud ja „Eesti Sotsialistlik Tööliste Partei“ wõib oma tegewust alustada. Kulud 605 marga suuruses summaš on tasatud.

Tallinnas, 18. juulil 1925. a.

Akti nr. 191¹.

Registreer. osakonna juhataja eest: (allkiri).

Sekretääri eest: (allkiri).